

איך עושים עירקי – שירים/ יוסי אלפי

רצית אותי
עם עבר ברור
רצית שאגיד, שאספר,
שאבהיר דברים שהיו.

(ואולי לא)

אם כן, הארץ:
אותה ארץ
נסתרת
של חלום בלהות
של אני לא אני
של ישנה ואיננה
מקום אבוד
זה אני.
הכל כביכול נשאר שם
וכאלו דבר לא נשאר
אתי – עלי – בתוכי.
אבל את כאן אתי
ואת שומעת.
אני של אתמול
של מחר – איננו.
מחפש
אני ילד
במלים בתמונות
ויהיו שנגידו: שירים!?

בין דקלים, מדבר, בורות נפט,
בין הפרת לחדקל,
תקוות, אכזבות,
וחלום ישן
בין אנחה למטוס

וְלִילָה בְּלִי שָׁנָה.
בֵּין נְשִׁיקַת אֲדָמָה אַחַת לְשָׁנָה
בְּמִטָּה שֶׁל סוּכָנוֹת
וְאֵהֵל מְנַר.
בְּנִפְיֵלָה אֶל תְּהוֹם
שֶׁל לֹא-מְצִיאוֹת.
נוֹלְדָתִי אֲנִי חֹסֵר צוּרָה וְגוֹף
נוֹלְדָתִי אֲנִי חֹסֵר פְּנִים וְאַחֹר.
חֹסֵר כָּנֶף.
חֹסֵר גִּידִים.
נוֹלְדָתִי חֹסֵר.
נוֹלְדָתִי אֲנִי.
נוֹלְדָתִי.

.....

אִמָּא סִפְרָה לִי עַל צְרוֹת יְשָׁנוֹת.
בֵּינֵיהֶן אֲנִי!
מַחְצֶלֶת מְצַהֶבֶת
מִיִּלְדַּת נוֹצְרִית.
צִירִים חֲדִים.
יָמִים אֲרָפִים.
הֵייתִי צְרִיךְ לְהוֹלֵד
אֵךְ כִּנְרָאָה לֹא בָּא לִי.
הֵייתִי נוֹלֵד כְּבָר בְּאַרְץ ;
וּמוֹנֵעַ עוֹד תִּסְבֵּיךְ.
אֲבָל מְשׁוּם מָה כְּשֵׁאֲמִי
רְצַתָּה לְחַצוֹת אֶת הַגְּבוּל
וְאֲנִי בְּבִטְנָה,
רְצִיתִי לְהוֹלֵד בְּעִירָק
הַזְּכָרְתִּי לָהּ שְׁהִיא - -
בְּהַרְיוֹן.

אֶתִּי
בְּתוֹכָהּ.
וְהִנֵּה כָּךְ, מַחְצֶלֶת מִיִּבְלַת.
נוֹלְדָתִי יוֹסֵף
נָתַנּוּ לִי חַיִּים
אֲמַרְתִּי שְׁלוֹם

וְאִישׁ לֹא עָנָה.

נִוְלַדְתִּי.

נִוְלַדְתִּי לְסַבְתִּי

מִחִיקָה שֶׁל אִמִּי,

מִחִיקָה שֶׁל אִמִּי

לְסַבְתִּי נִמְסַרְתִּי.

וְסַבְתָּא,

סַבְתָּא שְׁלִי,

אַחְזָה בִּי בְּרוּעוֹתֶיךָ

זְרוּעוֹתֶיךָ הַבְּלוֹת

הַיְבִשׁוֹת מִבָּשָׂר

וְהַמְלֵאוֹת אֶהְבֶּה

וְחֶסֶד וְרַחֲמִים.

וְסַבְתָּא,

סַבְתָּא שְׁלִי,

אֲשֶׁר לְקוֹל תְּנוּעוֹתֶיךָ

רְצִיתִי קְלוֹת,

נִתְּנָה לִי חַיִּים וְכָל הַשָּׂאָר

מִכָּל אֲשֶׁר יֵשׁ בָּהּ

מֵאֶהְבָּה לִיתוּמִים.

נִוְלַדְתִּי לְסַבְתִּי

הַיֵּשֶׁר מִחִיק אִמִּי

וּמֵטוֹב לְבָהּ וְרֵד עֲצֻמוֹתֶיךָ

יִנְקֹתִי אֶת הָאֶהְבָּה.

כְּמוֹ חֶרֶק

בְּאוֹר בְּרֶק

הַשֶּׁם עִירֶק

לְרֹאשׁ נִדְחֶק

”זֶה לֹא אֲנִי”

השם עירק
אומר לי רק
אדם נשחק
נטחן כה דק
”זה לא אני”

בתוך מרק
צמוק נזרק
נלעס, נורק,
”זה לא אני”

עירק-עירק
עבר נדחק
נקשר בשק
תוכו הורק
”זה לא אני”

היום נתק
אתמול נשק
לצל נמחק
מחר נדפק
”זה לא אני”

אני נזעק
אני נשנק
השם עירק
השם עירק
זה שמי
אני.

היסטוריה קצרה מאד

עליתי לארץ עם סבתי
בסירה קטנה את המפרץ הפרסי
חציתי.
הסתרתי בטנדר בין תבילות
בין צרורות ואחרית דבר.

נְחַנְקְתִּי, נִשְׁנַקְתִּי, הִתְעַלְפְתִּי,
נִשְׁמַת זֶלֶד הוֹקָאָה מִתּוֹכִי
וְהִזְדַּקְנִתִּי בֶן-לֵילָה.
אֶהְבֶּתִּי אֶת מִצִּילִי – אֶת שׁוֹקְרִי –
עַד הַיּוֹם הוּא גְבוּר,
גְבוּר בְּעֵינַי
גְבוּר!

מְטוֹס, מְנוּעִים, חֲלוּן קָטָן,
פְּרוֹפְלוּרִים,
וְשׁוֹב הַקְּאֵתִי.
אָבָא נִשְׁאַר שָׁם, גַּם אָמָּא.
אֲנִי לֹא יוֹדֵעַ מִי עוֹד.
סְבֵתָא וְאָחִי וְגַם אֲנִי
וְהַמְטוֹס.

וּמִשָּׁם אֶל הַפְּלִיט – (אֲבָקָת דִּי.דִי.טִי שְׁרִסְסָה מִמְכָּשִׁיר מֵיחָד [מְכוֹנֶת פְּלִיט])
"בּוֹא הִנֵּה זֶלֶד, תַּעֲמַד בְּשִׁקָּט וְאֵל תִּזְזוּ,
עֲצֵם עֵינַיִם וְסָגַר אֶת הַפֶּה".
וְאַז פּפּפּפּפּ!!!!!!)

הִלְבְּנִתִּי, הִתְעַטְשֵׁתִּי,
נְקִיתִי, טֹהַרְתִּי.

בְּרִזְנֵט גָּדוֹל פְּרוּשׁ
עַל שְׂדֵה חֲרָצִיּוֹת צָהָב.
הַמּוֹן. עֶרֶב רַב.
קַפְסָאוֹת שְׁמוּרִים
וְלַחֵם שְׁחוּר.
רְבָה אֶמְרִיקָאִית
וְחֶלֶב מִקְפָּסָה.
יִנְקָתִי וְנִתְפָּסָה לִי הָאֶצְבַּע בְּפַחִית.

אֶהֱל סִרְיִים
וְסִבֵּתָא.

רמקול מעל משאית
אני קולט אומרים
"בא שרתוק"
סבתא מחביאה אותי
שוב בין צרורות
בין כבסים.
לוקחים את האחים לקיבוצים!
מתי הם בכלל הגיעו?

המשאיות מעמיסות צעירים.
עוד משאיות מגיעות.
מרחביה.
ניצנים.
מאיר שפיה.
מולדת.
תקומה.
קבוצים, מוסדות –
סבתא לא נותנת.
קוראים לי ברמקול.
"יוסף! יוסף!"
סבתא לא נותנת.
המשאיות עוזבות.
נצלתי מהקבוץ!
מענין: מה זה?
"כמו בית-סהר..." סבתא אומרת.

מחלת עינים.
קמים בבקר והן נדבקות.
ולא רואים כלום.
וזה מפחיד: נדבקות העינים!
ככה זה פשמתעורים?

אחי בא לבקר,
מי זה?

עוברים לאהל גדול
אומרים זה אהל הדי,

יש יותר מקום.

.....

לילה, רוח.
גשם משפיל.
גשם מבהיל.
גשם מבחיל.
קר!
רוח – ועוד רוח –
ועוד רוח!
ואני מתעורר וחושב שאני מת
ושקבר כסו אותי.
ואני רוצה לצאת ואני לא יכול.
כי האהל נפל עלינו.
וסבתא עוד ישנה
ואני צועק
ואני שואג
ואני פוחד
ואני מקיא
ואני חושב שלעולם לא אצא
ואני נחנק.
ואז מוציאים אותי
הגבורים-הגברים של המעברה.
ולוקחים אותי לאהל אחר ומינבשים אותי
במגבת רטבה.

.....

ופתאם זה נופל עלי.
"זה האבא שלך! תן לו נשיקה!"
"וזאת אמא שלך! תן לה נשיקה!"
"וזאת אחותך הקטנה! תן לה נשיקה!"
ואני לא מבין: ככה זה פשמים וקמים בעולם הבא?

פתאם אין לי רק סבתא.
יש לי הורים, שנים!
הגיעו!
עכשו לא יהיה מקום באהל.

...אבא עצבני,

"רמו אותנו,

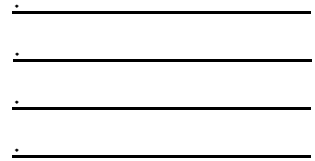
איפה הבית שלנו,

זה?!

הרי דניאל, (אחי), קבל בית!

זה מה שקבל?!"

"שמע ישראל!"

"שמע ישראל"

שמע והאזן לקול נשמתך.

שמע והקשב לקול דומית נפשך.

"שמע ישראל"

"שמע ישראל"

הגענו לארץ ישראל.

כל המשפחה.

כלם עד האחרון.

ואנחנו עשרה, והורים שנים, וסבתא...

אדני אלהינו אדני אחד!

ואין מקום באהל.

ואין מקום בבית.

ואין מקום בחדר.

ואין מקום במטה.

ואין מקום מתחת לשמיכה.

ואין שמיכה.

ואין כרית.

ואין בקר.

ואין ערב.

יום ראשון, יום שני, שלישי, שבת...

ושבת באה.

הלב מתרחב.
יש מקום
לסודות קטנים,
לפחדים גדולים,
ולאהבה נסתרת של הורים.

עברנו לצרף.
מים מגיעים אלינו במשאית.
לקראת שבת סבתא ממרקת אותנו,
אבא חוזר מקדם,
הוא ממחר ועצבני.
ואחי ממחר
ואמי לבושה בחלוק של שבת ואני בדישדאשה.*

* חלוק לבן לילד שלבשתי בילדותי שנראה כמו שמלה והיה משמש
ללעג בפי אשכנזים: "הי, ילד, מה זה, אתה לובש שמלה?!"

ואבי יושב בתוך הגגית
ואמא יוצקת מים לראשו.
והחליפה של אבא יוצאת מהארון,
ופתאם!
פתאם כלם לבושים.
כלם רגועים, יפים.
והשבת באה.
וכלם יוצאים לבית-הקנסות.
ואין מקום.
גם שם אין מקום. הכל מלא.
ואני יושב ליד אבא
לחוץ לחוץ!

יום אחד אבי התעורר וזה היה שבת.
"מה זה פה בארץ הזאת,
כל היום הבן-אדם צריך להיות במטה?
אתה יושב במטה,
אתה שוכב במטה,
אתה ישן במטה,

אתה אוכל במטה,
הבן-אדם צריך שישב פעם כבן אדם,
אפילו שבארץ הזאת הכל עושים במטה.
מחר אני קונה כסא".
למחרת, יום ראשון, הוא נצא לשוק וחזר עם כסא.
כסא כזה שרק בן אדם יושב עליו,
לבד.
זה היה הכסא של אבא.
כשהוא לא היה בבית לא ישבנו עליו,
כי זה היה הכסא של אבא
ועל כסא של אבא רק אבא יושב.
במיחד בשבת.

אבא קנה חמור.
חמור עם עגלה.
ודני, אחי הגדול,
יושב עליה.
דני הוא גם כן אבא.
יש לי אבא ויש לי דני
ומשניהם אני פוחד.
יש לי אמא ויש לי סבתא.
ויש לי אחות ויקטוריה
ושלשתן אמא שלי.
אז אבא קנה חמור
ולילה אחד חדרו מסתננים
וגנבו את החמור והרגו אותו על הגבול,
ואני בכלל לא מבין את הספור.

ואבא קנה מכלת
ואבא לא בא הביתה.
רואים אותו רק בחשך.
עכשו עברנו לשכון.
עוד אין מים, אין חשמל, אבל יש קיר.
ויש גג.
ויש חלון.
ויש דלת.

וְהִצְרִיף בְּחִצְרָה!

וְיָשׁ לָנוּ בַּיִת!!

הִיְתָה שָׁם הַשְּׂכֵנָה צְפוּרָה,

הִיא גְרָה יָשָׁר מְמוּל,

לָהּ לֹא הָיָה בַעַל.

אָבֵל הָיָה לָהּ בֶן שְׂקָרָאוּ לוֹ שׁוּלָם.

וְהִיא תַמִּיד רָצְתָה לְתֵת לוֹ לֶאֱכֹל,

וְהוּא לֹא רָצָה.

וְהִיא הִסְתַּכְּלָה עָלַי וְאָמְרָה:

”לְתֵת אֶת זֶה לְיוֹסֵף?!!...?!!”

לֹא!!!...!!!”

וּבְפָנַיִם בְּפָנַיִם... בְּתוֹכוֹ, אֶצְלִי בְּבֶטֶן,

נִפְעַר פֶּה גָדוֹל שֶׁרָצָה לְבַלַּע לוֹ אֶת הַבְּנֵנָה.

פַּעַם כְּשֶׁהַשְּׂכֵנָה צְפוּרָה לֹא הִסְתַּכְּלָה

גְּנַבְתִּי לוֹ סִנְדְּבִיץ' עִם דְּבֶשׁ.

הוּא שָׁמַח

אֲנִי שָׁמַחְתִּי.

וְהַשְּׂכֵנָה צְפוּרָה צָרְחָה...

וּבְרָחְתִּי!

הַבְּגָדִים שֶׁלִּי אֵף פַּעַם לֹא הָיוּ שְׁלִי.

הֵם פַּעַם הָיוּ שֶׁל אָחִי.

פַּעַם הָיוּ שֶׁל אָחִי הַגָּדוֹל,

פַּעַם הָיוּ שֶׁל הַשֶּׁכֶן

וּפַעַם שֶׁל בֶּן דוּדִי.

הַשְּׁרוּוֹל הָיָה קָצֵת אַרְזִי, לֹא חָשׁוּב זֶה יְהִיָּה טוֹב כְּשֶׁאֲגַדֵּל.

הַמְּכַנְסֵי הָיָה קָצֵר, לֹא חָשׁוּב זֶה כְּמוֹ מְכַנְסֵי הַתַּעֲמָלוֹת.

הַחִלְצָה הִיְתָה קָצֵת אַרְכָּה, לֹא חָשׁוּב אֲפֹשֶׁר לְהַכְנִיֵס לְמְכַנְסִים.

כְּשֶׁאֲמַא יֵצֵאָה לְקִנּוֹת לִי מִשָּׁהוּ

יַחַד עִם אַחוֹתַי הַגָּדוֹלָה יֵצְאוּ

עברנו את כל הרחוב הראשי
נכנסנו לכל החניות.
בדקנו את כל המחרים.
נסינו את כל הצורות.
ובסוף.
קשקש חשבתני שזה אף פעם לא יקרה.
קנו לי סוודר.
השרוול קצת ארוך, לא חשוב הגלד יגדל וזה טוב.
הסוודר קצת ארוך, לא חשוב זה יחמם גם את הברכיים, בכלל זה כמו מעיל.
וזה היה הסוודר שיצא אתי מהחנות בפעם הראשונה בחיי.
איך שאני אצחק כשאחיי הקטן ילבש אותו.
אבל זה יהיה בטח כבר אחרי הבר-מצוה
כי הוא כל כך גדול, שבטח עוד אבלה בו עד שאגדל.

לגן בלהה
הלכתי בשביל בין הפרדסים.
סבס סבס מים, מים,
ברושים משמאל,
וידר נפתולית לפני.

אני לא זוכר היום את בלהה.
רק זוכר אהבה מאדם אחר.

כלם הולכים לבית הכסא,
וכלם רואים שכלם הולכים –
לבית הכסא.
כי בית הכסא זה בית קטן –
קטן.
קטן.
והוא נמצא במרכז המעברה.
והוא עומד על קרשים.
ובקרשים יש חור.
וכשנכנסים פנימה אפשר לראות דרך החור ברצפה
בור עמק נורא.

וזה מפחיד להסתכל
וזה נורא לעשות קאקא.

אֲזֵי אֲנִי לֹא נִכְנָס לְשֵׁם בְּלִי סִבְתָּא.
וְסִבְתָּא גַם לֹא רוּצָה לְהִכְנִס,
כִּי גַם הִיא פּוֹחֶדֶת.
אֲזֵי ... לְמִדְתֵי לַעֲשׂוֹת בַּחוּץ.

פַּעַם בָּאָה רוּחַ
וְהִבִּית-כְּסֵא עָף.
וְנִשְׁאַר בּוֹר עֵמֶק גְּדוֹל וְרָחֵב,
מִפְחִיד וּמְלֵא קֵאקֵא.

כְּשֶׁאֲחֻתֵי הִתְחַתְּנָה
אֲנִי קִבַּלְתִּי אֶת הַגִּיּוֹב
לְרוּץ בְּשִׂכּוּנָה לְחַלֵּק אֶת הַהֲזֻמָּנוֹת.

זֶה הָיָה לְיַד הַדְּלֵת שֶׁל קוֹרִינָה,
הַשִּׁכְנָה.

כְּשֶׁצִּלְצַלְתִּי וְלֹא עָנָו
וְדַפְקִיתִי וְלֹא עָנָו,
וּמַהֲרִיתִי נוֹרָא
כִּי רָצִיתִי פִיפִי.
מֵרַב שְׁחַפִּיתִי לֹא הִסְפַּקְתִּי.
עֲשִׂיתִי בַּמְכַנְסִים.

וְעַכְשָׁו אֲנִי בְּצָרוֹת!!!

אֲנִי לֹא יָכוֹל לְלַכֵּת הַבַּיְתָה
עִם מְכַנְסִים רְטָבִים.
אֲזֵי לְקַחְתִּי צָנוּר שֶׁל מִים –
וְהִתְזַתִּי עַל עֲצָמִי.
וְהִיִּיתִי רְטָב כְּלִי!

וּכְשֶׁבֵּאתִי הַבַּיְתָה...
כֹּלֵם הִסְתַּכְּלוּ עָלַי וְצָחְקוּ...
”מַה זֶה?”
”עֲשִׂיתִי פִיפִי עַד הָרֵאשִׁי?”
תַּפְסִיתִי בְּכִי שֶׁזָּה...

מינד התפטרתי מהתפקיד שקבלתי
על עצמי!

איך עושים עירקי

אז איך עושים "עירקי"?

ראשית המרכיבים :
קחו אדם, רצוי רגיש,
הכינו מעט עבר,
אין צורך בעתיד.
הוסיפו בדיחה אחת או שתיים
בענייני פיג'מה או פסים.
קחו ארץ שאינה במפת הידע שלכם.
הוסיפו ספר היסטוריה מחוק,
לפחות בחלקים גדולים.

עכשו אתם מוכנים לבשול.

הוציאו את האדם מארץ מוצאו.
הרתחו אותו היטב במיץ של ערכים ואידיאלים.
כל זה לאחר השקיה טובה בצפיות רבות.
רחצו אותו היטב וסחטו את עברו.
וכשקפץ מתוך סיר הלחץ שנוצר סביבו בארצו
הוא יהיה מוכן לשלב הבא.
העבירו אותו לאזור אחר, רצוי במהירות שלא יבין מה קרה לו.
כשיגיע חטאו אותו היטב (רצוי בדי.די.טי)
טבלו אותו בבדיחה אחת טובה על פיג'מה (כדי שלא ישפח)
אתם כמעט מגיעים למטרה...
עכשו הניחו לו למצא את מקומו בסיר הלחץ החדש.
הוא יפנס למסחר – כי תעסוקה אחרת לא תהיה לו.
הוא יסתגל לסביבה ויקשיח.
טעמו יזכיר לכם את טעמו של התבשיל "היהודי"
המכר לכם מספר בשול אחר.
אם לא הצלחתם הפעם נסו שנית.
זה חייב לעבוד!

הָיָה לָנוּ מִחְסוֹן מִתַּחַת לַמִּדְרָגוֹת (מֵאַז עֲבָרְנוּ לְשִׁכּוֹן עִם קוֹמוֹת)

וְזֶה הָיָה מִחְסוֹן.

קָטוֹן.

קָטוֹן.

עִם קִיר מַעְץ.

וּמִנְעוּל חֵלוּד.

וְשֵׁם...שֵׁם!

"שֵׁם... חֲשַׁבְתִּי...אָנִי סוּף סוּף"

אוֹכֵל לְלַמֵּד לְהִדְלִיק גַּפְרוּרִים בְּלִי שְׂנִפְרִיעוּ לִי".

אַז נִכְנַסְתִּי לְמִחְסוֹן,

פָּתַחְתִּי אֶת הַמִּנְעוּל,

וְסַגַּרְתִּי אֶת עֲצָמֵי מַבְפָּנִים,

וְנָעַלְתִּי!

וְהִדְלַקְתִּי גַּפְרוֹר

אַחֲרַי גַּפְרוֹר

אַחֲרַי גַּפְרוֹר

וְזֶה הֵצְלִיחַ לִי.

עַד שֶׁחִבַּנְתִּי...

שֵׁ... אָנִי...

הַמִּחְסוֹן...

וְהַגַּפְרוּרִים...

כִּלְנוּ בְּעַרְנוּ יַחַד.

אַז צִעַקְתִּי יֵאָA

וְאַחֻתִי וְיִקְטוֹרָה

וְאַחֻתִי פְרָמְלָה

רְאוּ מִבְחוּץ

תִּי/מִחְסוֹן הַבוֹעֵר.

דְּחַפְתִּי חֶזֶק

וְהִדַּלַת הַבוֹעֵרֶת...

נִפְלָה.

וְאַחֲרֶיהָ נִפְלַתִי אָנִי –

בוֹעֵר!

אַז שְׁתִּיחֶן

הַחֵלוּ לְצַעַק

וְגַם אָנִי!!!

צַעֲקֵתִי !!!

וְגִלְגְלוּ אוֹתִי בַחֹל
וְנִכְוִיתִי
וְעַד הַיּוֹם יֵשׁ לִי צַלְקֵת קֶטְנָה.

יֵשׁ כְּאַלֶּה שְׁיֵשׁ לָהֶם צְפוֹר קֶטְנָה
בְּלֵב.

לִי יֵשׁ צַלְקֵת... לְגִדּוֹ.
וּבְרִגְעַ זֶה אֲנִי נוֹגֵעַ בָּהּ.
וְזֶה מְחַמֵּם
מְחַמֵּם
מְחַמֵּם לִי תֵיִלֵב.

וְאֲבֵא הַחֲלִיט שְׂאֲנִי דְתִי
אֲנִי לֹא יוֹדֵעַ לָמָּה, אֲבָל כְּשֶׁאֲבֵא מִחֲלִיט
זֶה בְּרוּר גַּם לִי
שְׂאֲנִי דְתִי.

בְּרוּר, מוֹבֵן, מִבִּיּוֹן וּמוֹכֵן הִגַּעְתִּי עִם כֶּפֶה שְׁחוּרָה
לְגִדִּיהַ הַדּוֹרְסָנִיּוֹת
שֶׁל הַמּוֹרָה פְּנִינָה.
בְּבֵית-הַסֵּפֶר לְבָנִים.

הַמּוֹרָה פְּנִינָה : קֶטְנָה, מְמִשְׁקֶפֶת,
שְׂמֵנָה וְכוּעֶסֶת.
וּכְשֶׁלֹּא יִדְעֶת
וְאוֹ לֹא עֲנִית
הִיְתָה, בְּחֵמַת זַעַם,
עַל פְּנִיד מְקִשְׁקֶשֶׁת.
בְּחִיִּי!

אֲנִי נִשְׁבַּע לָכֶם!
מִמֶּשׁ מְקִשְׁקֶשֶׁת עָלַי בְּעַפְרוֹן.

אִז מָה הַפְּלֵא שְׂאֲנִי גָאוֹן בְּחִשְׁבוֹן?
אוֹמְרִים שֶׁ"עִירְקִים טוֹבִים בְּחִשְׁבוֹן"
(אִז לָמָּה לְאֲכֹזֵב אֶת אֱלֹה שְׂאוֹמְרִים?)
אוֹמְרִים שֶׁ"עִירְקִים לֹא טוֹבִים
בְּחִשְׁבָּה מִפְּשֻׁטֵּת. (אִז לָמָּה לְאֲכֹזֵב אֶת אֱלֹה שְׂאוֹמְרִים?))
אִז אֲנִי גָאוֹן בְּחִשְׁבוֹן!

וְאֲנִי נוֹרָא מִתְבַּיֵּשׁ בְּזֶה!
זֶה לֹא טוֹב לְאִמּוֹן כְּמוֹנֵי לְהִיּוֹת גָּאוֹן בְּחֻשְׁבוֹן.
תַּחֲתֵי הַמּוֹרָה פְּנִינָה.
שְׁקִשְׁקִשָּׁה לִי עַל הַפְּנִים
וְדַפְקָה לִי אֶת הָרֵאשׁ.
תַּחֲתֵי הַמּוֹרָה פְּנִינָה!

לְמָה הַפְּסִיכּוֹלוֹג רָצָה שְׁאַהֲיָה מִסָּגֵר.
אֲנִי כָּבֵר לֹא זוֹכֵר
אֲנִי כָּבֵר לֹא זוֹכֵר.

נִשְׁלַחְתִּי אֱלֹיו
בְּסוֹף כְּתֵה חֵית
נִתְּנוּ לִי בִיד נֶיֶר וְעֵט.
וּלְרַנֵּעַ חֲשַׁבְתִּי חַיִּים מְשׁוֹגְעִים.

וּכְשִׁיצְאֲתִי מִהֲנָאוֹת הַחַיִּים.
וְנִכְנַסְתִּי אֱלֹיו.
בְּפִיק-בְּרַפִּים.
בְּדַחֲלוֹ וּרְחִימוּ.
נְבוֹד וְנִפְחָד.
נִסְעָר וְנִרְגָּשׁ.

הַבֵּיט בִּי הָאִישׁ.
בְּחִיּוֹד מְמַתְק.
בְּלִי לְהַנִּיד עֲפָעָף
הוּא חֵרֵץ וְגִזֵּר
וְגִמֵּר וְאָמַר : "אֲתֵה תִהְיֶה מִסָּגֵר!"

"מִשְׁפָּחָה גְדוֹלָה.
לְדִים הֲרֵבָה.
יָדִים עוֹבְדוֹת.
מִשְׁאֲלֵת הוֹרִים.
וְעוֹד וְעוֹד וְעוֹד"
סְבוֹת...

וּבְאֵמֶת לְמָה?

לְמָה כָּלֶם שְׂמַחוּ.
וְחִשְׁבוּ וְדַבְּרוּ
וְחִזְרוּ וְאָמְרוּ :
"אֵתָה תִּהְיֶה מִסְגֵּר".
עֲכָשׁוּ זֶה לֹא רַק הוּא.
בְּאֵמֶת לֹא רַק הוּא.

בְּבִיה"ס עָמַל
מוֹל מַחְרָטָה אֵימְתָנִית.
הַבְּרָזָה, הַבְּרָגָה
חֲרוּט מִבְּרָזָל וְאֲנִי.
וּמַעֲלִינוּ מֵר וְיֵס
מִבֵּיט וְנוֹעֵץ מִבֵּט קִנְטָרְנִי.
עִם קֶצֶת הַבְּנָה.
וּתְמִיָּהּ מִקְצָה מַחְרָטָה וְעַד קֶצֶה.
מִבֵּיט וְאוֹמֵר.
וְשׁוֹאֵל וְחוֹזֵר.
"לְמָה?"
"לְמָה?"
"פִּינְקֵל, קֶלֶץ'קִינ, מִסְקִינ, -
הַכֹּל, רַק לֹא זֶה".

וְעַד הַיּוֹם אֲנִי שׁוֹאֵל :
לְמָה הַפְּסִיכּוֹלוֹג רָצָה שְׂאֵהֶיָה מִסְגֵּר.
אֲנִי כָּבֵר לֹא זֹכֵר.
אֲנִי כָּבֵר לֹא זֹכֵר.

בְּשַׁעוֹר שֶׁל תְּזוּנָה
עַל בְּטוֹן רִיקָה
שׁוֹאֵלֶת הַמוֹרָה הַרְפֹּז
"הֵיכֵן שְׂמִים תִּצְלַחַת לְמִנָּה עֲקָרִית
וְהֵיכֵן הַמְזֻלָּג וּמְקוֹמָה שֶׁל כְּפִית
מֵה מִזִּין בְּמִנָּה רֵאשׁוּנָה –
וְעִנְיָנוּ שֶׁל קִנּוּחַ בְּמִנָּה אַחֲרוֹנָה".
וְכֹלֶם מִצְבִּיעִים וְצוֹעֲקִים "אֲנִי"
"אֲנִי"
בִּינֵיהֶם מֵרִים אֶצְבַּע גַּם אֲנִי.

גם אני.

והראשון שעונה לא אני

לא אני.

ממזמז בלשונו ואומר הוא קד:

"אצלנו אוכלים שלש מנות.

וכל אחת מגשית לחוד.

בצלחת עליונה מגישים ראשונה.

ואת העקרית ממלאים בתחתונה.

בצד זמין ספין.

בשמאל מזלג.

למעלה כפית וכף.

ומפית בתוך כוס.

ורפרפת מגשית בסוף".

השני מוסיף עוד מנת מרק

השלישי מתנבח על מקומו של מזלג.

ועוד מלה על מקומה של שתיה

אם בריאה היא, אם רצונה.

ואני מביט

תוהה ובוהה

ומגיע תוך

לענות. "נו?"

"כן המורה, חלמתי".

"כן, אתה תמיד חולם.

ובכן אדוני, ואיך אצלכם?"

"אצלנו... "אמרתי לאחר הסוס

"אצלנו, המורה, זה שונה.

אמא שמה את כל האכל

על השלחן.

את כל הצלחות אחת על השנייה

ולמעלה שמה כפות לאכילה".

"ומזלג וספין

אין דבר שכזה?"

"שמים ארז ועליו את המרק

אם יש עוף זה טוב.

וְאִם אֵין אֶז אַרְז.
וְשִׁתְּיָה זֶה מִים.
וְאֵין מְנוֹת רֵאשׁוּנָה אוֹ אַחְרוּנָה.
יֵשׁ לְשֶׁבֶת לְאָכֵל וְלָקוּם...”

...
...
... ..

וְהִיְתָה שְׁתִּיקָה
וְהַמּוֹרָה הִרְפָּז אֶמְרָה :
”בְּאֵמֶת יֵשׁ מִמִּי לְלַמֹּד !!
חַה חַה חַה”.

וְשִׁפְתֶיהָ הִעֲבָה נִפְלָה.
וּפִיָּה נִפְעַר לְחִיוּף
וְהַחִיוּף הִפְךָ לְצַחוּק רוֹעֵם.
”בְּאֵמֶת יֵשׁ מִמִּי לְלַמֹּד.
מִשְׁפָּחָה שְׂכֹזָאֵת”.

וְאֵנִי הִפְכֵתִי כָּל כֶּף כָּף קָטָן
כְּמוֹ הַצְמוּק בְּגִזָּר בְּמִנְה רֵאשׁוּנָה.
וְלֹא הִבְנֵתִי
שְׂצָרִיף לְסִתָּם תִּפְּהָ.

וּכְשֶׁפָּעַם אַחֲרַת יִשְׁאַלוּ
אוֹ שְׂאֵשְׁתֵּק אוֹ שְׂאֵשְׁקָר.
מְנָה רֵאשׁוּנָה.
שְׁנָיָה, שְׁלִישִׁית.

מְזֻלָּג

סְפִין

כְּפִית

וְכוּי

וְכוּי

וְכוּי

וְשִׁיְהִיָּה סִדָּר

וְשִׁהֲאָכֵל יִרְד

עַל פִּי הַתְּכֵנִית. נִקְדָּה.

ההבדלים העושים את ילדותי שלי.
לידותו של זה היושב למולי.
בני. בן :

ההבדל בין גגית לאמבטיה.
בין אסלה איטלקית לחור באדמה.
בין מים מברז למים ממשאית.
בין גנת עצי פרי לגנת דשא ועצי נוי.

(אבי הנה אומר : "יפי לא צריך לגדל
יפי גדל לבד.
אבל אכל צריך להשקות
אכל צריך לגדל.
הוא לא גדל לבד.
יפי גדל לבד".

אז אצלנו בגנה
היו עצים שצריכים לגדל
וכאן אני משקה את הדשא.)

בין אבא "אבא"
לאבא "יוסי"
בין אמא סבתא
לסבתא סבתא ואמא "סו"
בין הילה הנה פעם
לבין הילה עכשו.
בין סינדרלה ונסיכים שבאו לחלם
לבין חלום על לכלוכית שעוד לא נגמר.
בין ילדותי שלי
לידותו שלו.

אומרים : "מחאה".

אומרים : "כאב".

אומרים.

אומרים.

אָד הָרְצוֹן לומר
זֶה כָּל מַה שֶּׁנִּשְׁאַר
וְזֶה כָּל מַה שֶּׁבָּא לִי
שֶׁבָּא לִי לְהַגִּיד.

אָד אֵיךְ שֶׁהוּא,
וְתַמִּיד זֶה כָּךְ,
"זֹאת מְחַאֵה"
כָּךְ אומרים
"זֶה כָּאֵב".

וְאֲנִי רוֹצֶה לְבוֹא לְיוֹם
בוֹ אֲגִיעַ
בוֹ אֲבִין
בוֹ אֲגַלֶּה שְׁעַת רְצוֹן
וְרַק אומר
וְלֹא אֶמְחֶה
וְלֹא אֶצְעַק
וְלֹא אֲרַגִּז.
יוֹם בוֹ הַפְּרַח שֶׁבִי
וְהַקוֹץ
שֶׁנִּיהָם יִצְרוּ זֶר שֶׁל טַהַר לְרֵאשִׁי.

כְּמוֹ הַפְּרַח וְהַקוֹץ
אֶשְׁזֵר מְחֻשְׁבוֹתַי
וְאומר.
רק אומר.
וְאִז אֲגַלֶּה שְׁגָם לומר
אֵין צָרָךְ כָּבֵר
פְּשוּט שֶׁקֵּט וְשִׁלּוּה וְאֵין אֶמֶר.
וְאֵין-מְחַאֵה
וְהַקוֹץ יְבַל
וְנִבֵּט שֶׁל אור יִצְמַח בְּתוֹכִי
וְיִמְצָא אוֹתִי נוֹלָד מְחַדָּשׁ
בְּתוֹךְ עֲצָמִי,
כְּמוֹ נִבֵּט.

1981 *****הוצאת ספרית הפועלים*****